Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Asiantuntijalausuntopyyntönne 12.10.2021

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on 12.10.2021 pyytänyt Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus pitää esitettyä säädöspohjan muutosta hyvänä ja hyvin valmisteltuna. Tavoitteen siirtäminen ensisijaisesti rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemiseen ja sen avustamiseen on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan rauhoitettujen lajien suojelun hyväksyttävyyden kannalta perusteltua ja kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaista. Ennaltaehkäisyyn tulee kuitenkin varata riittävästi määrärahoja sekä henkilöresursseja ELY-keskuksiin.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus kannattaa maakotkan ja sääksen pesintään perustuvia tukia koskevien hakemusten keskittämistä Lapin ja Keski-Suomen ELY-keskuksiin. Keskittämisellä ei kuitenkaan ole vaikutusta Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen resurssitarpeeseen, koska korvauksia sääksen aiheuttamista vahingoista ei ole viime vuosina Kaakkois-Suomesta haettu.

Lakiesitys toisi ELY-keskuksille uusia tehtäviä mm. rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyn edistäminen ja siihen liittyvien avustushakemusten käsitteleminen. Jo nykyisen käytännön mukaiseen korvaushakemusten käsittelyyn ja siihen liittyvään ohjaukseen ja neuvontaan Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen resurssit eivät ole viime vuosina olleet riittäviä valkoposkiahanhien aiheuttamien vahinkojen jatkuvasti lisääntyessä. Resurssien käytön kannalta ongelmallista on vahinkojen ja sitä kautta korvaushakemusten määrän vaikea ennakoitavuus, koska valkoposkihanhien muutto ja muuton aikainen käyttäytyminen vaihtelevat vuosittain.

Avustusten ja korvaushakemusten käsittelyyn tulee varata riittävät resurssit. Määrärahoja ja henkilöresursseja tulee kohdentaa erityisesti pahiten vahingoista kärsineille alueille. Lisäksi on syytä kehittää vahinkojen ilmoittamiseen sekä avustusten, tukien ja korvausten hakemiseen ja hakemusten käsittelyyn käsittelyä helpottava sähköinen tietojärjestelmä.

Lakiesityksessä on säädetty korvausten hakemisen määräajaksi kunkin vuoden loppu. Hallituksen esityksessä todetaan kuitenkin, että tietyissä poikkeustilanteissa ELY-keskus voisi käsitellä saapuneet hakemukset ennen laissa säädettyä määräaikaa. Tällaisiksi tilanteiksi mainitaan esimerkiksi poikkeuksellisen vakavat alueelliset vahingot. Kaakkois-Suomen ELY-keskus pitää tätä mahdollisuutta vahingon kärsijöiden kannalta hyvänä, vaikka se lisääkin ELY-keskuksen työtä. Muutamana edellisenä vuotena valkoposkihanhien keväällä viljelyksille aiheuttamat vahingot ovat olleet niin mittavia, että viljelijöiden kannalta olisi kohtuutonta, jos korvaukset maksettaisiin vasta seuraavan vuoden keväällä.

Viljelysvahingoista korvattavan sadon arvo määritettäisiin Ruokaviraston vuosittain riistavahinkolain 10 §:n 2 momentin nojalla hirvi- ja petoeläinten aiheuttamien viljelysvahinkojen korvaamisessa käytettävistä normisadoista ja yksikköhinnoista antamien määräysten mukaan. Kaakkois-Suomessa suuri osa valkoposkihanhivahingoista kohdistuu luomuviljelmille. Luomua ja luomuhintoja ei ole huomioitu Ruokaviraston tilastoinnissa. Lisäksi etenkin säilörehunurmien osalta Ruokaviraston normisadot ovat huomattavasti alhaisempia kuin viljelijöiltä saadut satotiedot niistä pääosin hyvätuottoisimmista nurmista, joihin valkoposkihanhien aiheuttamat vahingot kohdistuvat. Ruokaviraston tilastointia tulee kehittää näiden epäkohtien korjaamiseksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojelubiologi Tuula Tanska ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Tämä asiakirja KEHA/8058/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/8058/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Perttola Pertti 18.10.2021 15:16

Esittelijä Tanska Tuula 18.10.2021 15:15